

TELEGRAPHUL ROMANU.

Nr. 68. ANULU XV.

Telegraful ţese de doue ori pe sepm
mană: ioi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratuine se face in Sabiu la expeditu'a
foie pe afara la c. r. postă, cu bani
gata prin scrisori francate, adresate
catra expeditu'a. Pretul prenumeratii
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte părți ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratelo se platește pentru
intea ora cu 7. cr. si rul, pentru
a doua ora cu 5 1/2. cr. si pentru a
trei' repetitie cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, in 26 Nov. (7 Dec.) 1867.

Sabiu, 25 November

Situatiunea in launtru si in afara e forte serioză. Dōue coruri legiuitoré, că dōue focularie in Austri'a, suntu active, insa si unulu si altulu are atât'a nemultiamiti si insistori pentru punerea in lucrare a egalei indreptătiri. Dincolo de Lait'a e Boem'a si in genere slavii, cari staruiesc pentru pretensiunile loru drepte, dincōce de Lait'a e Transilvani'a si Croati'a si in genere românii si slavii, cari pretendu necontentu a fi egalisati intru lōte cu conlocutorii loru. Amanari cu desbaterile legilor dorite de naționalitătile, negermane si nemagiare, voru inasprf numai mai tare situatiunea si voru maru numai mai tare abisulu neincrederei intre o parte si alta si dupa cātu putemu cunoscere, nici o data nu a fostu tempu mai nepotrivit de a amană si incurcă lucrurilo că in diu'a de astadi. Nici o data nu a fostu Europa asiā dispusa de a luă foc din cea mai mica schintie, ca cum e acum'a. In tōte părțile vede omulu nuori grei politici, cari potu lāti o tempestate, unu visor, a căroru urmāri nu se potu sc̄i inainte.

Orientulu e de dieci de ani unu vulcană carele totu cloctesce. Eruptiunea pōte sa incépa si din schinteile sele sa aprindia si mai departe.

Pacea dela Prag'a din 1866 n'a purificat aeu-
rul politie de ajunso si déca scirile dela Zuck-
mantel voru si numai incātu-va adeverate, putemu si pregatiti, ca din partea Prusiei la ocazione se voru face incercari a trece nu numai presa linia
Mainului daru si preste alta linia. Daru se dicem
ca nu e nimic'a din aceste adeveraturu si sa dicem
ca Prussi'a i-si are tōta privirea sea spre Franci'a
si sa credem, ca e adeveratu ea Bismarck a mijlocit,
ca la demolarea fortificationilor Luxemburgului a
tramișu ómeni betegi, sa demoleze in vecii veciloru si
fortareli'a totu sa remana nevatemata: in casul
acest'a trebuie sa ne sia aminté, ca Prussi'a in 1866
a avutu aliatu cu sine pre Itali'a, carea acum e va-
temata de Franci'a, caci i detine capital'a ce o pre-
tinde (Itali'a) si prin acést'a sustine principiului in-
fluintei politice a Franciei in destinele Italiei. La
eventualitatea unui resbelu intre Franci'a si
Prussi'a aliat'a cestei din urma aru puté de-
veni neliniscitóre pentru aliat'a celei d'antau, déca
esista o alianta intre Austri'a si Franci'a. De alta par-
te Russi'a parte ca aliat a Prusiei, parte ca spri-
ginitoria slaviloru aru si asemenea unu elementu
de neliniscire pentru Austri'a. Tonulu in carele
sulla diuariile russesci, despre cari ia notitia a-
cum si oficios'a „W. Abdp.", au natur'a de a aduce
pre ori cine la atari presupunerii.

Tōte amenintiările aceste din afara, si altele
asemenea acestor'a, se potu delaturá fara unu tunu
si fara o pusca macaru, prin impacarea pretensiun-
elor celoru drepte ale poporeloru, cari popore,
multiamite in launtru, voru si puternice si respec-
tate in afara, pentru ca prin insasi multiamirea loru
voru desarmá pre toti cei din afara de preteste de
a se mestecá in afacerile interne si Austri'a aliată
strinsu cu poporele ei proprie nu va ave lipsa de
alianțe in afara.

Spre acést'a e de a se indreptá atentiunea nostra si
acést'a sa fia si continuarea nisuntieloru nostre poli-
ticei, cari nu pōte merge mai nainte si nu pōte remane
mai inapoi de egal'a indreptatire a naționalitătiei
noastre, carea precum vedem e unu elementu alu
prosperărei statului in genere si altulu alu prospe-
rărei naționale in specie. A umblă dupa alte incor-
dări, mai alesu cari cadu afara de cerculu in care
ne putemu desfasurá activitatea nostra, aru si, in
tempulu de fatia, unu lūcsu cu puterile noastre; a
siede si a nu lucră, unde avemu cāmpulu deschis
de a lucră in favoarea nostra, aru si unu peccatu ne-
iertatu in contr'a nostra.

Mai departe se provoca deputatii a aduce in siedint'a urmatore tildulele de lipsa la alegerea spre intregirea comisiunie de autenticatiunea diuariului dietei.

Puscariu predă casei unu estrasu din protocolul congregatiunei generale a districtului Fagarasiului, in carele acest'a spriginesce drumul de feru Oradea—Brasovu.

S i m a y intréba pro ministrulu de comunicație si de finantie, déca vâmile drumurilor au se mai remana in Transilvania si mai departe. La care ministrulu Mikó respunde ca se lucra unu projectu in privint'a acésta, dupa carele afacerea acésta se va regulá uniformu pentru tiér'a intréga; ministrulu Lonyai respunde ca in acele finantiale pâna la finea anului nu se va mai face nici o schimbare si ca tempulu e forte aprópe, candu afacerile finantiale se voru regulá pentru tiér'a intréga.

Vine apoi o alta intercaliune din partea deputatului Dan i peatrui projectele canalului intre Pest'a si Szegedin.

Se face apoi cunoscetu resultatulu alegerei vice-presiedintelui. Gajzago reese cá alesu cu 143 voturi. Multiamesce casei pentru increderea ce a pusu in trensul si cas'a trece apoi la ordinea dílei, la care se afla projectulu in privint'a cuotei precum si referatulu comisiunie centrale, care ambe se si cetescu.

La desbatere

Colomanu Ghyczy primesce projectulu dreptu basa pentru desbaterea speciala, iéra la alu cincile punctu alu projectului a făcutu unu amendamentu; Madarasz a fostu contra projectului; bar. Gabr. Keményi recomanda primirea legei. La votare s'a sculatu afara de cei din stâng'a estrema, mai tota cas'a pentru projectulu de lege.

In siedint'a dela 3 Decembre face Mauritiu Perczel o intrebare de mare importanta si intensitate cătra ministeriu. In o vorbire lunga arata, ca Serbia si Romania Elvetia si Belgia au armatele loru propriu, numai Ungaria nu. Interesul dinastiei, dice elu mai departe, si alu Austriei receru dupa parerea lui sub impregiurările politice de fatia o armata ungurésca. Intréba asiá dara pre ministrulu pentru aperarea tierii, déca are de cugetu regimulu sa aduca inca in decursu sessiunii unu projectu de lege. Ministrulu Andrássy dice ca va respunde in diu'a urmatore.

La intercaliunea dep. Cubla, déca se voru despargubi comunele cari au suferito in anulu trecentu prin resbelu? respunde ministrulu de finantie, ca indata ce va fi avisatu va plati pagubele; mai departe nu se estinde cerculu seu de activitate; min. Andrásy adauga ca comisiunie carea ore sa erueze pagubele prin resbelu e in activitate.

Dupa acésta se incepe desbaterea speciala a projectului de lege pentru cuota.

In siedint'a din 4 Decembre dupa cele usitate se dau tildulele pentru alegerea suplinitoré a mintita eri. Alesi fura: Urhazi, Lad. Szelestey, Honfalvy, Kethely, Sziladi si Bujanoviciu, notariu insa Petru Mihalyi.

Dupa aceste se continua desbaterea asupr'a cuotei. Z sedeny e pentru projectu.

Contele Andrássy respunde la le intercaliune lui Perczel, cu premiterea ca unu responsu meritoriu va dà mai tardi. Acum numai atât'a: ca regimulu, petrunsu de necessitatea straformări sistemului de honvedi, se simte datoriu a aduce in privint'a acésta unu projectu de lege; cătu pentru modulu ce are sa lu urmeze in privint'a acésta e fipsatu in § 13 a art. de lege din 1867: 12; in privint'a tempului dice ministrulu presedinte, ca va aduce projectulu de lege inca in decursul sessiunii de fatia. Cas'a primesce declaratiunea acésta cu eljén, Perczel insa nu fi ideostolit.

(Dupa o depesia telegrafica la „Hr. Z.“ dt 6 Dec. a responsu min. Andrássy la intercaliunea lui Perczel in privint'a straformări sistemului de honvedi. Cestu din urma e multiamitul cu responsu; si resvera insa dreptulu a reveni asupr'a cestiuenei pentru crearea unei armate națiunale. R.)

Din Zarandu, 20 Novembre.

Amu cugetatu ca a scrie adeverulu curatul se poate fára de a provocá polemú, dara ómenii au ochi si nu vedu si neci ca le place candu li se spune adeverulu in fatia; pentru aceea Parintele P. Safta (nu Saftescu) a aflatul cu cale a-mi deminti mai tota cele cuprinse in corespondint'a mea din 20 Septembre a. c. din urulu 79. a acestui pretiuitu diuariu.

Nu sciu dora vrea Par. Safta sa aprobeze descrierea confer., seu nu-lu pré intereséza, destulu ca Cinst'a sea trece la projectulu amintitul de mine — pentru organisarea scólelor com. si nu-i iesa la socotela caci amu amintit acolo despre Institutul pedagogic, conf. invetiat. metode etc. Va sa dica se 'nvoiesce ca fia-care cantor săn preotu se pofti invetiatoru. Pentru ce conferintie invetatoresci? Dreptu are!!

Cuprinsulu projectului *) seu scopulu projectului de sub cestiu e sustinerea scóleloru capitale dejá infintiate in Bradu, precum si infintiarea mai a cătoru-va de aceste si a unei scóle de fetiție, astfelu cătu din fondulu gimn. infintiandu sa nu

*) Acum lu amu la mâna.

se mai suslina neci o scóla capitala, radicandu-se astfelu pedec'a deschiderei gimnasiului — adeca fiacare scóla comunala ce solvesce invetiat. 200 fl. v. a. pe venitoru sa solvesca invetiat. seu numai pe jumetate seu mai putnu, iéra plus-ulu lu va contribui la acea scóla capitala si resp. de fetiție, de care cercu se tine. Scopulu bunu si santu. Dara mijlocele? De buna séma candu pentru susținerea a 3—4 scoli capitale din acestu comitat trebue sa se tréca preste ruinele tuturor scóleloru comunale — preste 50 cu numerulu — de aru si scopulu cătu de bunu totusi „nu suntiesce mijlocele“, celu putnu dupa a mea convingere nu. Acest'a e scopulu projectului, iéra nu cá invetiatoru sa-si traga si lèfa amesuratul servitului etc. Fiercesc P. S. nu scie scopulu finalu a acestui project; se vede ca neci l'au vediut neci l'au auditu. — Apoi ce prospectu pentru „inaintarea poporului in invetiamantu“ — pote fi acolo; unde se micsio réza lefile invetatoresci? Déca vré cine-va a se ingrigi de inaintarea in invetiamantu, apoi mai an-tâiu trebue sa se ingrigiesca de sótea invetiatorilor; pentruca aceste doué stau in legatura strinsa un'a cu alt'a, cá si sufletulu cu corpulu. Aceste le recomandu, spre meditare seriosa, dlui concipiente alu articulului P. S. din nr. 90 alu acestui pretiuitu jurnal, cá sa nu-lu mai faca de alta de a se compromite cest'a in publicu.

Parintele Saft'a in acestu articulu face analisa intre conf. invet. si projectu si dice ca: „Conf. invetiat. au adusu acea otarire... cá Invetiatorii... cătu-i lungulu anului sa fia liberi umblandu fara ocupatiune etc.“ era pre aci sa dica „vagabundi“, baremu de aru si crutiati pre căti-va, ce-si impiesc datorint'a cá D. coresp. N. B. din nrulu 79 alu „Concordie.“

Se scie ca conf. invetiat. dela introducerea loro decursera dupa nisice instructiuni anumite dela supremulu Inspect. scol.; — ca afara de obiectele cuprinse in acele instructiuni nu este iertata a se per tracta nimic'a; — apoi de doi ani inoce decursera conferintiele dupa nisice instructiuni compuse de P. on. D. Adm. prot. respectivu, care fura aprobat si de cătra maritul Consistoriu archidiecesanu.

Nu conferintiele invet. otarira cá sa nu se tina scóla numai in lunile de ierna ci Guvernulu comitatensu in continegere cu inspectoratul distr. scol., cu privire la situatiunea locului si ocupatiunile ómeniloru a făcutu dispositiuni „că scóla regulata sa se tina, in intregu comitatul, numai pâna la S. George, iéra de aci incolo sa se tina numai scóla de repetitie in tota Dumineca si Serbatorea“ Conferintiele invetiat. nici nu suntu de natura de aceea, cum i-si inchipuesce P. Safta, (se vede n'au luat parte nici candu la conferintie) cá sa aduca otariri si si candu aru aduce ce-va otarire n'au

FOIȘIÓRA.

RASVANU VODA.

Drama istorica in cinci acturi de D.

B. P. Hajdeu.

(„Convorbiri literarie“)

Avemu dinaintea nostra a dou'a editiune a unei drame ce n'eru si trebuitu sa parasescă cartónele autorului si despre care uu amu fi credintu nici odata ca aru puté sa gasescă ceteriori.

De aceea amu si tacutu pâna acum.

Astadi insa, vadiendu ca ea gasesce unu resunetu neacceptatu, venimu a protesta in contr'a unei mistificatiuni ce prin complicitatea publicului a luat proportionile unei triste esperintie: sa se gasescă scriitori care, impinsi de o fatala bôla sau vietia si lumina unoru elucobratiuni că Rasvanu Voda, acésta s'a vediu adesu, sa se gasescă insa unu publicu ce le da o neintielésa aprobatu, acésta e mai raru si mei gravu. Mai raru pentru ca simtulu frumosului e unu ce firescu si primordial in omu, neuternat pâna la unu óre-care punctu de individualitatea popórelor si de gradulu civilisatiunei la care ele au ajunsu; mai gravu, pentru ca o asemenea aprobatu dovedesce nu o lipsa, ci o coruptiune de gustu, coruptiune ce trebuie combatuta cu cea mai conscientiosa energie de nu nu voiu sa devina fatala pentru aventul literariu alu tieri nostre. Ce placere de a produce mai pote avea unu adeveratu poetu cá D. Alessan-

dri, candu totu acele luare asceptu pre pseudo-potetu? Elu ajunge silitu a se dice ca nu meritulu ci hasardulu seu mod'a hotaresce si discuragiatiu, elu lasa sa cada bratiulu ce scotea din lira melodișe armonii. Déca amu trai pre vremile antice reulu nu aru si atâtu de mare. Atunci dieu veneau căte odata pre pamantu si exemplulu lui Marsias lecuiá pre multi de o ambitiune a cărei'a talentu se lipsea. Astadi insa dieui ne-au parasit, Apolonu nu se mai cobóra de pre verfurile resfătate ale Olympului si urmasii lui Marsias, siguri de pelea lor, amenintia de a derima altarurile sele. Pericolul deci este eminentu si lupt'a devine o datoria.

Vomu cautá a ne-o imprimi. Rasvanu Voda, eroulu dramei ce ne occupa, era fiu unui tiganu si a unei românce. Dela multa sea primesce acelu daru divinu ce face pre românu sa-si traduca simtirile in voiöse seu jalnice, satirice seu laudose canticele, dupa cum inim'a lui se simte sfasiata de doru, seu imbarbatita de sperantia si dupa cum stapanii lui erau eroi cá Mihai Vitezul seu calaii cá Lapsneanglu. Dela tatalu seu moscenise acelu naivu si neinvinsu apetitul de binele strainu, ce astadi inca este unu semnu distinctivu alu némului tiganescu si dinaintea cărui'a psichologulu se opresce cá dinaintea unei probleme nedeslegate. Celu putinu vedem u la incepitulu dramei cum Rasvanu lipesc pre zidurile Iasiloru o poesia satirica in contr'a lui Petru Voda, iéra pre de alta parte cum fura o punge cu bani ce cadiuse din brâulu unui trecatoriu, numitu Sbierea. Poiesa i punte vieti'a in periculu si furtulu i-o scapa, caci amenintiatu de mórtie pentru crim'a de intaritare la ur'a si dispretilu guvernului, Rasvanu se

vede apoi predatul lui Sbiera că sclavu, in plat'a baniloru la a căroru inapoiore nu se gandise indes tulu. In actulu alu doilea starea morală si materiala a lui Rasvanu a făcutu propasiri. Din sclavu a devenit liberu, si din furu de ocasiune, furu de meseria, domindu că capitanu de hoti presto codrii Orcheului. In acesta insusire i se infatioséza unu jude boieriu Ganea care-i propune 600 galbeni că sa fure dintr'o monastire vecina pre Vidra, nepot'a lui Motiocu. Rasvanu gasiudu „simbri'a destulu de buna“ tramele sa radice pre Domnisor'a si sa i-o aduca in palatulu seu de verdétia. Fiendu insa ca fericirea că si nefericirea nu iubesc a veni singura se intempla ca pre candu unu din hoti radica pre Vidra altu prindu pre Sbiera ce are buna deprindere de a se gâsi pre calea lui Rasvanu de căte ori sörtea acestui este sa se schimbe. Sbiera si Vidra suntu condusi dinaintea capitanului care remintindu celui dintâiu căte a suferit dela densulu in tempulu sclaviei sele, i redă libertatea. Acesta marézia resbunare insufla Vidrei ide'a cumca „locul lui Rasvanu este susu“ si tindiu-i mân'a, ea nu-i destainuiesce mai multu admiratiunea ei. Rasvanu vidiendu asiá, redevine poetu si cantandu la urechile junelui boeriu:

Voinicu de nimic
Calea e a tă
Mandr'a e a mea,
Si d-e nu mi-o dai
Hai la lupta, hai!

i-lu chiama la duelu că sa otarésca armele despre sörtea Vidrei. Vidra opresce duelul, dechiarandu lui Rasvanu ca-lu iubesc si perdeu'a cade. In alt treilea actu Rasvanu a parasit cu nou'a lui tovarasia codrii Orcheului pentru taber'a Lesiesca, unc

putere executiva, d. e. în conferințele invet din Abrudu s'a otârîtu : „că lângă fia-care scola sa fia și căte o grădina de pomi sa se introduca stupa-ritul etc.“ dară pentru aceea totu nu-i nimică ; pentru că cine sa mai asculte și de dascali ? (Cu toate că aru trebui sa asculte tota lumea de ei.)

Cătu pentru deslucrea Diale, că invetitorii sa mai lase lucsulu etc. Lasa-i, fi bunu, sa-si petreca și ei pâna au tempu, — căci altcum cum aru potă cheltui atât'a potere de banu (16 f. v. a. pe luna).

Sa-mi fia iertatu a corege o sminta din corespondinti'a mea de mai nainte ! N'au pertractat, Parintele Sefta, nemicu despre le'a invetiat, in sie-dinti'a Comitetului parochialu, ci acolo s'a adunatu că sa procureze cuartiru invetitorului și cele necesarie pentru scola. Asă au sciutu toti mem-bri Comitetului; déra Dsea s'a apucat și a acu-satu pe invetitorulu la Suprem'a Inspectiune scolara — dupre cum senguru recunoșce — Membrii Comi-tetului parochialu insa nemicu nu sciura despre acelui acusu, ei i au subscrisu Dsea fără seirea loru, dupa cum se vede din adeverinti'a data de subscrisii acestei suplice. *) Au cugetat ca maritul Consistoriu archidiecesanu la o simpla acusare va de-latură — dupa cum postesc in acea suplica — Invetitorulu din postulu seu, dar s'a inselatu pen-truca maritulu Consistoriu a ordinat cercetarea lu-crului, dupa care — incătu sciu eu, tota suplic'a aceea e falsa și neadeverata, (In acea suplica am-viedutu subscrisu Safta, nu Saftescu cum se serie acum) și credu ca Invetitorulu că nevinovatul și nepatratu va remané totu in postulu seu de acum.

Dsea vrea cu ori ce pretiu sa delature Invetia-tiulu celu aplu din comun'a Dsele și apoi sa fia senguru Invetitoru. — Vedi pentru aceea n'au tra-cătu despă le'a invetitorilor nemicu, ca speci ai fi luat Dsea cele 200 fl — atunci aru si apoi „inaintarea poporului in invetiamentu.“

Me rog st. Dle Redactoru, in interesulu ade-verului a dă locu acestoru renduri in pretinitulu diuariu „Tel. Rom.“ precum și a-mi primi de-echiaratiunea de a fi din parte-mi aceasta polemia — fără voia — terminata, ori căte aru mai scrie on. Par. din cestiune. B.

Adeverintia.

Prin cari subscrisu cu punerea juramentului adeverintu cumca noi nu ne-amu subscrisu nici in-tr'o jalba asupr'a invetitorului nostru Anghelu Trifu cătra maritulu Consistoriu, ci noi ne-amu

*) On. Redactiune e rugata a dă publicitatii este documentu cu atât'u mai vertosu ca Parintele S. si in publicu amintesce despre „regresulu“ ce l'a făcutu Invetitorii de acolo.

dunatul pentru că sa procurâmu cuartiru pre săm'a invetitorului nostru ; noi suntemu indestulati cu purtarea și cu progressulu ce l'a făcutu cu fiu no-stri umblatori la scola in tempu de doi ani adeca din anul 1865 pâna in tempulu de satia, totu odata adeverintu si aceea ca au tinutu scola de re-petitia in tota Dumineca și serbatorea și preste veră, prin urmare dorim ca sa ne remana și de aici in-ainte că invetitorii despre ce și intarim cu ape-sarea degetului pre crucea trasa inaintea numelui nostru.

Luncioiu de josu 16 Novembre 1867.

(L. S.) Avramu Groz'a, Serafin Groz'a, Ioann Haragusiu, Avramu Tadu jude-com., Ioann Urse, Pavelu Haragusiu, Avramu Ciucianu, prin Alessan-dru Scaureanu m/p notariu.

Varietati.

**) Denumire. Majest Sea c. r. apo-stolica prin decretu de 21 Nov. a. c. a denumită la propunerea din partea ministeriolui de justitia, pre-Dlu Servianu Popovicu, secretariu la tribu-nalulu supremu, de consiliariu la tribunalulu su-pe-rioru din Sabiu. *)

**) „Hr. Ztg.“ spune in unu telegramu ce l'a primitu dela Pest'a iu 3 Decembre, ca fă'a oficiala de aci aduce suspenderea dloru asesori dela tabl'a regia transilvana din M. Vasilescu, Nicolau Gaetanu și Georgiu Romanu din oficiu, pre-lângă sustinerea pretensiunilor densilor de sus-tentatiune. Inlocuiti suntu : prin Ioann Csergely și I. Bardossy. — De alta parte K. K. ne spune ca sectiunea curiei reg. din Pest'a, ce se va forma din tribunalulu supremu transilvanu, precum se aude, va ave de presedinte pre Escel. S. Lad. Popu; iera de consiliari pre Moise Berde, Fr. Ocs-vay, conte Gabriel Bethlen, Nicolau Biro, Aloysiu Pap, Iacobu Bolog'a, Fried Bömcches și Augustinu Lada.

**) „Budapesti Közlöny“ din 12 Novembre a. c. publica oficialmente o circulara a min. pen-tru aperarea tierei indreptata către tote deregatorele, prin care se face cunoscutu tuturor comuneilor, comea toti soldatii facultati pe mai lungu tempu, ad. pâna candu se voru chiamă inaintru său se voru inrola in resvera său pâna ce se voru emite pre-cum si reservistii dela magistrul de vigilia in josu, deca au pasit u preste a 3-a clasa de etate, de cum va vrău a se casetori in tempulu intemediatoriu, vinu a se tractă numai dupa prescrierile civile de

*) Se publica a două ora pentru ca la dintâ'a publica-re au remasă afara din gresie mai multe cuvinte ; o impregiurare, carea strica intelectul și parte da altu inteleșu.

Red.)

casetoria : prin urmare n'au lipsa de facultate dela deregatorii militari pentru pasarea la casetoria. Certele ivite intre asemenea casetoria se tinu ear de competitinti'a deregatorilor civili totusi pre-otii său rabini canunatori trebuie se facă aretară la deregatorile militari despre casetoria loru pre-cum și judecatorie, cando aru decidea despartirea unei asemenea casetorie.

**) Diel'a Croației dupa „W. Z.“ e conchia-mata pentru 8 Ianuariu an. viitoru.

**) In confinile militari, se serie din Agram, dela 1 Ianuariu 1869 potu evrei sa cumpere pa-menuri. Sistem'a de aperare in confinile militari se va reformă.

**) Congregatiunea din Comitatul Satu-ma-relui a decisă a n'au duce in indeplinire emisulu mi-nisteriolui pentru aperarea tierei, carele privesc recrutarea in anul 1868.

**) Unu telegatu oficialu a demintit u eri scirea din „Hon“, dupa care magiarilor li s'a apăciat crea-re unei armate de honvedi de 10,000. Dupa cum ni se impartasesc, demintirea acestei nu-se referesc la crea-re unei armate de honvedi, ci numai la cele 18,000 seciori, de o'rece armat'a de honvedi intentiunata și celu putin inca nu „ne-apăciatada“ va fi mai mare. „Zkft.“

**) Din Codicea, opidu in apropierea Bra-siovului, se scrie la „Kronstädter Zeitung“ ca comunitatea de acolo a adosu unu conclușu in urm'a cărui : pentru moarte de vite de acolo și cu privinti'a ca din invecinatene province tur-cesei (?) s'a importat epidem'a de vite de atâtea ori — vrea se aiba unu veterinarian cu unu salariu de 300 fl. din cass'a alodiala. — Totu aceasta comunitate doresce se aiba si o apoteca.

**) Stipendiu. Comitele supremu din Comitatul Bihorului a predat Comitatului numit 2000 fl. cu acea rugare, ca din cametele acestei sume sa se dea unu stipendiu anualu unui junu din cerculu Ugrei carele se va dedică studiului juristic. Comitele a făcutu acesta din simtiu de multamire către numitulu cercu de alegere, pentru in dōue renduri l'a alesu deputatu.

**) Comitetulu comit. din Turocz a indrep-tat către diet'a Ungariei o adresa prin carea se roga de curend'a deslegare a cestiunii na-tionali-tătilor din Ungaria, Transilvania și Croati'a spre a o sprinzi. In modulu acesta li se da tuturor jurisdictiunelor a se pronunti'a pentru caus'a a-cesta drépta.

**) „Bulletin international“ scie ca din Prus-sia s'a predat Italiei 120,000 puseci cu acu si 300,000 su sa mai urmeze.

Iupta intre poloni și muscali i da ocasiunea de a desveli o eroica vitejia. Pre cătu insa isbandile lui crescute din dosulu scenei, pre atât'a ambițiunea lui scade pre scena, incătu Vidra ce in acesta poezia jocă rolul unei Lady Macbeth domesticita și sita a-i imboldi voint'a și merge cu nerabde-rea pâna a-lu statu sa mărgă la muscali unde rangulu de capitane acceptă pe tradatoru Rasvanu respinge nesce insinuatiuni atât'u de perfide și in fine după ce Lesii insisi l'au făcutu capitane, și după ce Sbiera a avutu bunatate sa mai cada inca odata in manele lui Rasvanu, dandu-i astfelu din nou ocasiune de a se areta marinimosu, ajungemu, fără mai multa complicatiune, la actulul alu patru-le in care Rasvanu, devenitu colonelu, comandăza unu postu inaintatul pe hotarele Moldovei. Acolo revederea holdelor moldovenesci i insufla unu doru neinvinsu dn tiéra, doru pe care Vidra, ne-voindu parăsi calea marirei ce se deschidea dinaintea lui Rasvanu sa incéreca in vanu a-lu combate. Eroul nostru remane statornicu in holarirea de a se intorci in patria și sacrificiul carierei i devine eu atât'u mai usioru, cu cătu Aronu Voda implicat si elu in resbelu cu Lesii si audindu despre gloria lui Rasvanu, i tramete soli oferindu-i hatmani'a tie-rei. Atunci in fine se descăpătă ambițiunea lui Rasvanu și vedieni ca Aronu e in plecare a face pa-ce și ai tăia astfelu mijlocele de marire, lu restórnă prin armata și se prochiamă Domnul. Ací insa noroculu parasesce pe eroul nostru. Pe candu elu primește omagiuurile supusiloru sei, unu tradatoru introduce pe Lesi in cetate și Rasvanu cade in lupta cu densii. Vidra amintindu-se : „que les grandes douleurs sont muettes“ și veléza făra, și dra-

m'a se sfarsiesce, dandu-ne tempulu de a ne gandi la valoarea literara alu opului a cărui analisa amu facut' tocmă și care ni se infatiosizează sub pomposulu titlu de drama istorica in cinci acturi.

In adeveru, deca o drama nu e alt'a decât'u o istoriora dialogala a cărei diferite faze suntu fără legatura și a cărei personajuri se misca nu dupa legile interiore alu fia-cărui caracteru, ci dupa capriostulu placu alu autorului, atunci titulu de drama nu se poate refușa lui Rasvanu Voda; deca in-sa o drama este, cum dice dejă Aristotele, „espu-nerea unei actiuni seriose și bine definite de o ma-reția ore-care,“ și in care poetulu desfasuriu din-intea ochilor nostri pre unu omu cu bunele și re-lele sale insufri, pe omu eum l'a făcutu natur'a și cum lu desvalesce societatea, intr'unu cuventu fierint'a și esistenti'a omenescă. atunci cuprinsulu opului ce ne occupa adi nu corespunde cu etichet'a lui. Mai na-inte de tote trebue poetulu sa ne arale caractere și caractere de o individualitate puternica și bine destinsa, căci numai ele suntu capable de o actiune tragică și neci odata nu are dram'a a face cu acele sterse, siovătoare și mediocre nature ce se gasesc in adeveru adesu pe calea nostra, pre care insa nime nu va cutesză a le pune inainte că infatiosore alu fierint'e omenesci și mai putin inca că driculu unei actiuni ce e menita a ne cuprinde cu compatimire cău grăza, orore său admiratiune. Desfasiurarea consecintă a caracterelor in drama, tragę logicu dupa sine și unitatea actiunii. Fia ca poetulu ne arata pe omu luptandu-se cu pasiunea care fierint'e semnulu distincțiv alu firei sele menita a-lu coversi și a-lu tarri dupa dens'a, fia ca ni lu arata dejă cuprinsu de dens'a, ori care drama, neavendu a face decât'u

cu una senguru și constantu fierint'u ce se resuma to'u deun'a in dōue lucruri : biruinti'a pasiunei și consecintiele ei. Ori care aru si altfelu complicatiunile in care s'aru complace autorulu, ele nu potu ave valoare dramatică decât'u atunci eandu stau in unu raportu intimu cu actiunea principala. Cu to-ta frumseti'a ei, scena betiei din O'hello ne aru miscă d. e. pulinu, deca nu aru ave de efectu de-partarea lui Cassio și deca acea departare n'arū face a se intari prim'a indoiela ce nasce in peptulu gelosulul Moru. Spre q'ne resuma vomu cătă unu passagi din Schopenhauer : „In drama,“ ne dice marele filosofu, „se atinge fierintul care este desfa-siurarea ideei omenirei, mai cu séma prin dōue mijloce : prin o justă și adeneu gandita infatiosare de caractere insemnate și prin inventiunea de situatiuni grave ce servesc la desvelirea loru.“ Aplicandu acum aceste idei la dram'a Dui Hajdeu și intrebându-ne care este actiunea, marturisim in to-ta umiliti'a ca nu putem gasi neci unu responsu cătu de pulsu satisfacatoru. In primulu actu ve-dem pe erou luptandu-se cu prejudiciile ce-i faceau o crima din conditiunea sea sociala, demnitatea omenescă se revoltă, omeni'a lu imparbatesce și cu cuvintele :

Ce desprețiu ! Ce vorbe late !... Tata-seu n'a fostu Tiganu ! Lumea-si bate jocu de mine ! Lumea ride de Resvanu ! O sa ridu și eu de lume !... Da ! vomu ride fia-care ! Ea de mine cu trufia, eu de dens'a cu turbare !.. elu arunca lumei unu eroicu desfădu.

(Va urmă)

** Cursu de investiment pentru telegrafia. Pentru statiunile cele noue de telegraf ce au a se deschide in anul urmator si pentru locurile acele cari se voru deschide la intorcerea impiegatilor nascuti afara de tiéra, — se voru cere individi qualificati. Din cauza a cestă ministeriului reg. de comerciu au decisu a deschide unu cursu nou de investiment pentru telegrafia. Cursulu acesta se va deschide in Pest'a la 10 Ianuariu 1868 si va dură celu multu trei luni. La acestu cursu se primescu de acei barbatii junii, cari au trecutu preste anulu alu 18 si nu au trecutu preste alu 30-lea, cari pre langa aceea suntu qualificati pentru oficei si suntu de constitutiune sanalosa trupesca; au absolvit 6 clase gimnasiale seu reale ori alte scole corespondiente au o scrisore buna si sciu celu pulinu unguresce si nemtiesce. Cunoscintia altoru limbi viue, cu deosebire acelei franceze si italiane, la o qualificatiune egala, voru da concurrentilor antaietate. — Petitiunile suntu de a se astern pana la 20 Decembre c. n. la sectiunea telegrafelor a ministeriului pentru agronomia, industria si comercia. La primire are sa depuna fia-care elevu 8 floreni v. a., pentru cari primesc o carta a rociului telegrafelor din Europa si unu exemplar din regulamentul servitiului.

** Furturile in Turd'a sa se fia immultitute forte tare, acum insa s'a mai terminatu, pentru unu din furi a aratat pre maestrulu loru si a cestă, că sa scape de man'a justitiei s'a spendiurat.

** Unu barbatu decorat u „Alt. M.” primesee din Hamburgu cu datul 25 Nov. urmatorele: „Inainte cu unu anu s'a facutu aici multa sfara, cumea unu israelit ferte credinciosu religiunei sele, devenit apoi crestinu pre zelosu, a primutu dela Maj. S. Imperatulu Austriei crucea de auru pentru merite. Lumea sa intrebă si nu-si putea explică cari sa fia meritele acelui omu facute pentru Austria. S'a disu cumca in Iuniu anului trecutu candu s'a retrasu brigad'a austriaca din Holstein, evreulu crestinitu a fostu incredintiatu cu spedarea unor lucruri militare austriace, si cu acesta ocazie si-a castigatu distinctiunea. Se vede insa cumca la Vien'a atunci n'a esaminatu nimenea spesele speditiunelui, pana ce acum'a s'a gasit cumca

decoratulu evreu a facutu o inselatiune, de mai multe mii de floreni. Din partea austriaca i s'a facutu evreului procesu, carele dupa o lunga investigatiune a marturisit insusi pe catul seu de inselatiune. Procesulu e acum'a la tribunalulu de apel din Hamburgu, dela care se asculta judecarea pacatosului.”

** Metropolitul din Moscova Filaretu a murit Dumineca in 19 Decembre, dupa ce a celebrat St'a Liturgia, in etate de 83 de ani.

** Galati, 15/11. Astădata afacerile comerciale in porturile Galati si Braila au fostu cu multu mai animate decat in cursulu ambelor septemani din urma, si a cesta din cauza bunelor nuvele sosite din Marsilia, relative la comerciul cerealelor.

In genere, pretiurile cerealelor atat in Galati catu si in Braila suntu forte avantajiose detinatorilor de aceste produse: astfel pretiurile curente in portul Galati variëza intre 295, — 305 si 320 lei chil'a grau arnautu, ear pretinu graului ghircă variëza intre 300 si 325 lei chil'a. De asemenea orzul se vinde cu unu pretiu destul de avantajiosu, adeca cu 120, 125 si 130 lei chil'a. In porumbu nu s'a facutu neci o vendiare mai importanta, darau inceputu a se contracta ore-care cumperari pe primavera venitóre; astfelu, in cursulu septemanei din urma s'a incheiatu unu contract pentru predarea a 800 chile pela finele lui Mai venitoru, cu pretiu de 166 lei chil'a. Depozitele de cereale suntu, in genere, de o mica insemetate.

In Braila insa, afacerile, ce au avutu locu in cursulu septemanei din urma, au fostu mai numeroase. De asemenea si pretiurile diverselor cereale se vedu mai urcate decat in Galati: astfelu pretiurile curente ale graului suntu intre 330, 335, 340, 345 si 350 lei chil'a; ear pretinu orzului din 160 lei chil'a, cum se vindea mai nainte, a scadiutu la 154 si 152 lei chil'a. Depositiul e neinsemnatu, urcandu-se abiá la cifra de 4000 pana la 4500 chile grau de calitate inferiora.

In celelalte porturi, precum: Ismailu, Reni, Giurgiu, Turnul Severinu, etc. liniscea devine din ce in ce mai completa, din cauza, se intielege, a

Nr. 1—1 Concursu.

Pentru ocupare statiuni vacante de invietitoru in comunitatea gr. or. Racovita, ce e ingremiata maritului comitatului Temisiului si protopopiatului gr. res. alu Jebelului, se scrie prin aceasta concursu.

Cu aceasta stacione suntu impreunate urmatoare emolumente anuale:

- a) in bani gata 83 fl. v. a.
- b) in naturale: 10 chible de grau, 10 chible de eucurozu, 7 stangeni de lemn, 2 jugere de liva, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina afara, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina la casa si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invietitoru voru avea a inzestrat petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuvientia, cu estrasulu de bozezu, cu atestatul despre absolvarea cu sporu bunu a cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de pana acum si portarea loru morale si politica; si astfelu inzestratul voru substerne Venerabilului Consistoriu dreptumanitoriu alu diecesei Caransebesiului pana in 25 Decembre a. c. cal. vechiu.

Caransebesiu 18 Novembre 1867.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului

Cancelaria advocatuala.

Sibiscisulu are onore a cunoscintia on. publicu, cumea si-a inceputu activitatea sea de advocat in Brasovu strad'a Scheiloru nr. 140 si se roga a fi onoratu cu incredere, promitiendu dia parte-si cea mai prompta acurata si diliginta ingrijire a afacerilor concredite.

Iosifu Puscariu

Adv. prov.

Publicatiune.

Prin gratiosu decretu regiu guberniale de datu 24 Octombrie 1867 Nro 20,391, s'a concesu comunitatii Vistea inferiora (Districtulu Fagarasiului) tinerea a done terguri de tiéra in fia-care anu, si adeca unula in 6 Prieru (Bunavestire) si altula in 27 Augustu (Santa Maria mare) caror'a voru premergo cate doue dile indatinatate terguri de vite.

Acest'a se aduce la cunoscintia publica.

Vistea inferiora, 16 Novembre 1867.

Oficiulu comunale.

ASSICURAZIONI GENERALI CU PRIVIL. C. R. IN TRIEST,

intemeiata in anulu 1831,

cu unu fondu de sigurantia dupa bilantiulu, publicatu in 4 Novembre 1866, de 24,463,860.

primesce pentru premiu forte potrivite:

a) asecurantii contr'a pagubilor prin focu;

b) asecurantii pentru vieti a omeniloru, cu si fara profitu, de capitale, pensiuni si rente, precum si asecurantii de zestre.

Societatea, indreptatila de a exercat tota plasele de asecurantia, cari suntu ieritate dupa legi, au fostu dintre tota institutile austriace de asecurantia cea d'antaiu, carea au introdusu asecurantiele vietiei si au purtat inca din inceputu neintreruptu grija pentru ele, ca sa oferese participatorilor tota comoditatatile ce suntu impreunate cu o soliditate duratore a societatiei.

Intre combinatiunile diferite ale asecurantielor pentru casulu de morte ne oferesce la tariful II. cu profitu intlesniri deosebite, de ore-ce la cesta din urma da societatea participatorilor din profitulu, ce resulta, 75%, prin ceea-ce se reduce plat'a premielor la o suma cum se poate de mica.

In anulu 1862 se urca profitulu de impartire la $74\frac{1}{100}$ proc. in anulu 1863. se urca profitulu acesta chiaru si la $98\frac{6}{100}$ proc.; in anul 1864 la $70\frac{83}{100}$ proc.; in anulu 1865 la 13 proc. si in anulu 1866 la $25\frac{6}{100}$ proc. ale premielor platite. Forte observabilu este, ca daun'a (pagub'a) ce se poate face intr'unu anu o purta institutulu singuru; folosulu acesta este forte mare, de ore-ce bilantiulu se incheie din anu in anu, eara profitulu ce se cuvine in privint'a politielor, cari si perdu valorea prin mortea asecuratului seu prin inceatarea de a plati premiele, trecu in proprietatea celorlaltili participatori.

In ce mersu urcata a experimentatu societatea folosinti a sea se vede de acolo, ca ea au platitu deja dela inceputulu ei **63,945,001 f.**

pentru daune in urm'a mortiei a **3555 partite**
asecurate **3,823,446.**

Reservele cari se urca

la **12,684,750 f.**

precum si celelalte fonduri

mentiunatu, au ajunsu la cifra cea forte insemnata mai multu de

819 milioane florini,

cu unu venit de premii si interese de

8,000,000 florini,

in care insa nu se cuprinde si sum'a cea insemnata a tontinelor si a veniturilor pre vietie.

Ajudecarea acest'a via ne da documentul celu mai adeveratul despre increderea din tota partile, de carea se bucura societatea in urm'a apretiuirei acurate a soliditatiei administrarei sele interne, caraprin sumele enorme de garantia se oferesce publicului tota sigurantia, ce se poate dori.

Subscrisa agentia principală se recomenda dura onoratului publicu, doritorii de asecurantia, a se adresá in ori-ce casu catra dens'a si ea este gata de a servi cu ori-ce informatiuni in privint'a acest'a Sabiu in 10/11 1867.

Agentia principale a asecurantiei generali cu privilegiu c. r. in Triest:

Paulu Nendvich.